

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Norges Fjellstyresamband
Norges Bondelag
Norges Bonde- og småbrukarlag
Statskog SF
Statens landbruksforvaltning

Deres ref

Vår ref
200601541-/TSA

Dato
08.06.2006

**OPPRETTELSE AV ARBEIDSGRUPPE FOR VURDERING AV FJELLOVENS
OG STATSALLMENNINGSLOVENS BEGREP "TIDA OG TILHØVA".**

Landbruks- og matdepartementet ønsker nedsatt en arbeidsgruppe for vurdering av rammene for utøvelse av bruksrett i statsallmenning, herunder fjellovens bestemmelse om at bruksrettene skal kunne utnyttes i samsvar med rasjonell bruk og etter "tida og tilhøva". Norges Fjellstyresamband, Norges Bondelag, Norges Bonde- og småbrukarlag, Statskog SF og Statens landbruksforvaltning inviteres til å bli med i arbeidsgruppen. Arbeidsgruppens rapport bes fremlagt for departementet innen 1. november 2006.

Landbruks- og matdepartementet vil med dette invitere Norges Fjellstyresamband, Norges Bondelag, Norges Bonde- og småbrukarlag, Statskog SF og Statens landbruksforvaltning til å danne en arbeidsgruppe som skal vurdere det nærmere innholdet i fjellovens begrep "tida og tilhøva", jf. § 2 første ledd.

Bakgrunn

Bruksrettene i statsallmenningene ligger til jordbrukseiendommene i allmenningsbygdelaget, og innbefatter rett til beite, seter og trevirke (ved og tømmer til husbehov). Rettighetene er regulert i lov om utnytting av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (fjellova) av 6. juni 1975 nr 31 (seter og beite) og i lov om skogsdrift m.v. i statsallmenningene av 19. juni 1992 nr 60 (trevirke). Lovverket har nærmere bestemmelser om de enkelte bruksrettene og dessuten generelle bestemmelser om at bruksretten skal kunne utøves i samsvar med rasjonell bruk og på en måte som er naturlig etter "tida og tilhøva".

Fjellevens § 2 første ledd lyder:

"Rett til allmenningsbruk ligg til bygd eller grend som frå gamal tid har hatt slik rett. Retten skal kunne nyttast på ein måte som til kvar tid er i samsvar med rasjonell bruk, og som er naturleg etter tida og tilhøva."

En tilsvarende formulering er gitt i statsallmenningslovens § 2-2 første ledd og i bygdeallmenningslovens § 2-2 første ledd.

Fjellevens formuleringer "nyttast på ein måte som til kvar tid er i samsvar med rasjonell bruk" og "naturleg etter tida og tilhøva" innebærer at bruksrettene forutsettes å kunne utvikle seg over tid. Departementet har i noen tid diskutert disse formuleringene med bl.a. Fjellstyresambandet og Bondelaget, gjerne i tilknytning til spesielle former for bruk av allmenningen, f.eks. i tilknytning til utvisning av tilleggsjord, etablering av gjødselkummer og fellesfjøs. Departementet føler nå behov for en mer helhetlig gjennomgang av dette spørsmålet.

Mandatet for arbeidsgruppen

Mandatet for arbeidsgruppen er å vurdere rammene for bruksrettsutøvelsen i dag, ut i fra bestemmelsene i fjellevens og statsallmenningsloven om de enkelte bruksretter, og lovenes generelle bestemmelser om at "retten skal kunne nyttast på ein måte som til kvar tid er i samsvar med rasjonell bruk, og som er naturleg etter tida og tilhøva."

Arbeidsgruppen bes i denne sammenheng se nærmere på hvilke utfordringer og behov landbruksnæringen i allmenningsbygdene står overfor, og hvordan bruksrettene kan utøves for å møte disse utfordringene. Arbeidsgruppen bes vurdere om det eventuelt er grunnlag for å endre praksis i bruksrettsforvaltningen, eventuelt endre forskriftene, for å legge bedre til rette for utøvelsen av bruk som i dag må anses som rasjonell og i tråd med "tida og tilhøva" i allmenningsbygdene.

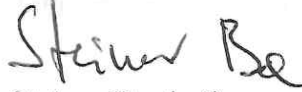
På bakgrunn av disse vurderingene ønsker departementet en rapport med råd om hvordan bruksrettene bør praktiseres i årene fremover.

Når det gjelder seterretten og utviklingen av denne har departementet allerede mottatt en rapport fra en arbeidsgruppe med representanter for Fjellstyresambandet, Statskog og Statens landbruksforvaltning. Forslagene i denne vil bli fulgt opp med høring av forslag til forskriftsendringer og retningslinjer i form av rundskriv. Den nye arbeidsgruppen vurderer selv om den mener det er grunnlag for å gå ytterligere inn på de problemstillingene som drøftes i seterrapporten.

Departementet gir Statskog SF i oppdrag å sammenkalle til det første møtet. Ut over dette organiserer gruppen selv arbeidet.

Arbeidsgruppens rapport bes fremlagt for departementet innen 1. november 2006.

Med hilsen

Steinar Bø (e.f.)
avdelingsdirektør

Tom Saugnes
seniorrådgiver